

LIIKENNEVALIOKUNTA

Lausunto 12/1996 vp

Hallituksen esitys 103/1996 vp

Valtiovarainvaliokunnalle

Liikennevaliokunta on päättänyt eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentin nojalla antaa toimialaansa koskien lausunnon valtion talousarvioehdotuksesta vuodelle 1997.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina apulaisosastopäällikkö Marja Heikinen ja rakennusneuvos Juhani Tervala liikenneministeriöstä.

Tienpito ja radanpito

Liikennevaliokunta pitää välttämättömänä, että liikenneverkko on koko maassa turvallinen ja liikenteen tarvetta vastaavassa kunnossa. Liikenneverkon ylläpitämisessä on otettava huomioon asutuksen ja tuotannon jakaantuminen eri puolille maata. Toisaalta valtion rahoitusmahdollisuudet ovat viime vuosina alentuneet. Siksi liikenteen tarpeisiin perustuva vuotuinen liikenneinfrastruktuurin määrärahojen tarve on lähes kaksi miljardia markkaa enemmän kuin nykyinen rahoitus.

Eduskunta päättää valtion talousarvion puitteissa tienpidon rahoituksesta. Valiokunnan käsityksen mukaan tieverkon omistajan on luotava yleisten teiden käyttäjille edellytykset sujuvaan ja turvalliseen liikkumiseen. Yleisten teiden perustienpitoon ehdotettujen määrärahojen alentaminen ei vastaa asetettuja tavoitteita teiden kunnon ja hoitotason säilyttämisestä, liikenneturvallisuuden lisäämisestä sekä ympäristön laadun parantamisesta. Liikennevaliokunnan käsityksen mukaan tierahoituksessa ei voi enää säästää, sillä nykyiset määrärahat eivät riitä teiden nykytason kaan ylläpitämiseen.

Nykyinen rataverkko ei valiokunnan käsityksen mukaan vastaa kaikkia junaliikenteen tarpeita. Pääosin 1960-luvulla rakennettu rataverkko on uudistamisen tarpeessa, koska yhä enenevä määrä rautatieverkkoa on liikennerajoitusten piirissä ja rajoituksia on vuosittain lisätty. Rataverkon tason säilyttäminen sekä kehittäminen ja turvallisuuden parantaminen edellyttää radanpidon määrärahojen korottamista.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1996

Yksityisteiden valtionapujärjestelmä

Erityiskysymyksenä liikennevaliokunta on käsitellyt ehdotettua määrärahaa (31.99.50, siirtomääräraha 3 v) "Valtionapu yksityisillä teillä olevien lossien ja siltojen kunnossapitoon".

Yksityisteiden valtionavut on pääosin poistettu vuoden 1996 alusta. Valtiontalouden säästövaikutusten arvioidaan olevan noin 100 miljoonaa markkaa vuodessa.

Suomen kaikista teistä ja kaduista on yksityisteitä noin 70 %, ja ne muodostavat siten merkittävän osan maamme liikenneverkkoa. Yksityisteiden valtionapujärjestelmä perustettiin yli 30 vuotta sitten tasaamaan eroa yleisten teiden ja katujen varrella asuvien ja yksityisteiden varrella asuvien kesken. Järjestelmä on toiminut hyvin ja valtion tuella yksityistiet on saatu autolla ajettavaan kuntoon.

Säästö päätöksen vaarana on yksityistiestön kunnan heikkeneminen. Hankaluuksia voidaan ennustaa mm. puutavarakuljetuksille, linja-autoliikenteelle, koululaiskuljetuksille, maidon keruulle ja hälytysajolle. Kuntien mahdollisuudet avustaa yksityisteitä ovat taloudellisista syistä alueellisesti erilaiset. Kunnilla ei ole velvoitetta avustaa yksityisteitä.

Säästö päätöksen ongelmana on se, että yksityisteiden valtionavut on lähes kokonaan poistettu, mutta vaikutuksia ei ole etukäteen riittävästi selvitetty. Liikennevaliokunta ehdottaa, että valtiovarainvaliokunta mietintöä laatiessaan esittäisi perustelulausumaa, jonka perusteella valtioneuvoston tulisi tutkia säästötoimenpiteestä aiheutuvat seurannaisvaikutukset ja erityisesti seurata yksityistieverkon kunnan kehittymistä sekä tarpeen vaatiessa harkita yksityisteiden valtionavun palauttamista.

Edellä esitetyn perusteella liikennevaliokunta esittää kunnioittavasti,

että valtiovarainvaliokunta ottaisi edellä lausutun huomioon asiaa käsitellessään.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Pauli Saapunki /kesk, varapuheenjohtaja Esko-Juhani Tennilä /va-r, jäsenet Klaus Bremer /r, Tarja Filatov /sd, Risto Kuisma /sd, Jorma Kukkonen /sd, Kalevi

Lamminen /kok, Eero Lämsä /kesk, Raimo Mähönen /sd, Tero Mölsä /kesk, Reino Ojala /sd, Tuija Maaret Pykäläinen /vihr, Pentti Tiusanen /vas (osittain) ja Raimo Vistbacka /ps sekä varajäsen Tauno Pehkonen /skl.
